

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNALLE

Perustuslakivaliokunta on pyytänyt minulta oikeudellista asiantuntijalausuntoa eräistä oikeudellisista kysymyksistä, jotka liittyvät hallituksen esitykseen uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi (HE 16/2025 vp). Esitän lausuntonani kunnioittaen seuraavaa.

Ongelmaksi on nostettu ammatinharjoittamiseksi tai elinkeinotoiminnaksi katsottavassa rahapelaamisessa saadun tulon verotus. Hallituksen ehdotuksen mukaan voitot, jotka on saatu ilman toimilupaa Suomessa pelattavaksi tarjotuista rahapeleistä, säädettäisiin tuloveronalaisiksi. Kun rahapelaamista harjoitetaan ammatinharjoittamistarkoituksessa tai elinkeinotoimintana verotettava tulo voisi joissakin tapauksissa olla suurempi kuin rahapeleistä tosiasiallisesti saatu voitto. Tämä arvio perustuu lakiesityksen perusteluosassa selostettuun verotuskäytäntöön, jonka mukaan ”vedonlyönnistä ja veikkaamisesta saatuja, osittain sattumaan perustuvia tuloja ja niihin kohdistuvia menoja käsitellään verotuskäytännössä veto- ja veikkauskohtaisesti”. Perustelujen mukaan ”erotuskäytännössä on katsottu, että yksittäiseen voitolliseen vetoon tai veikkaukseen kohdistuva panos voidaan vähentää kyseisestä pelistä saadun tulon hankkimisesta johtuneena tulonhankkimismenona”, kun ”sen sijaan tappiollisiin vetoihin tai veikkauksiin kohdistuvat panokset on katsottu ... vähennyskelvottomiksi elantomenoiksi, joita ei voida kohdistaa voitollisten vetojen ja veikkausten tuottamiin tuloihin”.

Voidaan argumentoida, että veto- tai veikkauskohtainen tarkastelu ei sovellu ammattimaiseen rahapelaamiseen ja että tulonhankkimiskuluina tulisi ottaa huomioon myös tappiollisten vetojen tai vedonlyöntien kulut. Jos tämä tulkinta omaksuttaisiin ja

jos verovuoden yhteen lasketut kulut ylittäisivät yhteen lasketut tulot, kulujen veto- tai veikkauskohtainen huomioon ottaminen. voisi todellakin johtaa konfiskatoriseen verotukseen. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan konfiskatorinen verotus loukkaa nykyisin perustuslain 15 §:ssä turvattua omaisuuden suojaa. Kulujen veto- tai vedonlyöntikohtaista huomioon ottamista olisi tällöin arvioitava omaisuuden suojan ja mahdollisesti myös perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden rajoituksena.

Jos kulujen veto- tai vedonlyöntikohtaista tarkastelua päädyttäisiin pitämään omaisuuden suojan rajoituksena, sitä olisi arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta. Hallituksen ehdotus säätää ilman toimilupaa Suomessa pelattavaksi tarjotuista rahapeleistä saadut voitot tuloveronalaisiksi tavoittelee ”villin” internet-pelaamisen ja rahapelaamisen sosiaalisten haittojen vähentämistä. Tämä tavoite on merkityksellinen yhtä lailla ammattimaisen tai elinkeinonharjoittamisen omaisen kuin muun rahapelaamisen kannalta. Omaisuuden suojan rajoittamisella olisi hyväksyttävä yhteiskunnallinen peruste ja myös suhteellisuusvaatimus nähdäkseni täyttyisi.

Täydentävänä näkökohtana on kiinnitän huomiota siihen, millaisesta ammatin- tai elinkeinonharjoittamisesta rahapelaamisessa olisi kyse. Tällaiseen ”ammattiin” tai ”elinkeinonharjoittamiseen” ryhtyvä on hyvin perillä siihen liittyvistä riskeistä. Pelaamisella tavoitellaan suuria voittoja tietoisena siitä, että tappiotkin voivat suuria. Kulujen veto- tai vedonlyöntikohtainen tarkastelu on nähdäkseni sopusoinnussa ”ammatin” tai ”elinkeinon” erityisluonteen kanssa. Kiinnitän huomiota myös siihen, miten vaikea on määritellä, milloin vedonlyönti muuttuu ammatiksi tai elinkeinon harjoittamiseksi. Jos pitkäaikaistyötön, jonka sosiaalitukia on leikattu, ajautuu epätoivoissaan, riittämättömiä tulojaan täydentääkseen, internet-pelaamiseen, katsotaanko hänetkin – ja mistä ajankohdasta lähtien – ammatin tai elinkeinon harjoittajaksi? Jos ammattimaisena tai elinkeinonharjoittamisena pidetyn rahapelaamisen tuloja verotettaisiin kevyemmin kuin muun pelaamisen, ammatin- tai elinkeinonharjoittajaksi ilmoittautuvien jonossa olisi odotettavissa tungosta.

Minulta on myös tiedusteltu, harjoitetaanko hallituksen esityksessä ”perusteluilla säätämistä”. Minusta ei harjoiteta. Hallituksen esityksessä selostetaan nykyistä

verotuskäytäntöä. Implikaationa tietysti on, että ellei lakia eduskunnassa muuteta tai ellei perustuslakivaliokunnan lausunnosta tai mietintövaliokunnan mietinnöstä muuta seuraa, nykyistä käytäntöä jatketaan.

Sysmässä 10. syyskuuta 2025

Kaarlo Tuori